

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

De Eloquentiæ pulchritudine. Comparatur cum Pantarba lapide. Capvt II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

De Eloquentia dignitate.

Dei, animi, & eloquentia similitudo.

CAPVT I.

Eloquens. Deus quidam inter homines. apud Cic. de orat. nu. 30. quod Platon dixit. Διὸν ἰσθ' ἀρ- ἰστῶσαν.

EST verè eloquentia semen cœli, & ex æter- ni luminis fonte delibatus radius, quo qui cæteris excellunt, propius ad cœlestes accede- re, & cum ijs maius quoddam videntur habere commercium.

Dicam clarius & illustrius: Quam habet cum Deo affinitatem mens humana, hæc ipsam cum mento sibi vendicat Regina terrarum eloquen- tia.

Animus simulachrum Dei est, Deus animus est, eloquentia diuina est. Quod est Deus in mundo, animus in corpore, hoc eloquentia in vita ciuili. Ille segregatus est ab omni concre- tione mortali, hic totus spiritus est, eloquentia eximia mentis soboles non obscura. Ille videt omnia, nec viderur, hic cernit omnia, nec cer- nitur; eloquentia capit omnia, nec satis capi- tur. Ille quasi ventorum cursibus, hic amoris pennis influit; at suadæ tota vis affectu tan- quam vehiculo rapitur, & permeat in pectora. Ille per omnes vniuersi plagas diffusus est, hic per omnia corporis membra distributus, omnes verò artes, & disciplinas cõmuni quodam vin- culo complexa perlabitur eloquentias; ille regi- am habet in cœlo, hic in corde, isthæc in men- te: illum superi colunt, manes obseruant, vol- uit orbem, illuminat solem, regit mundum, calcât inferos; huic supremæ corporis partes obtemperant, famulantur infimæ, caput ner- uis, quasi fidibus intentum mouet, oculorum lumen accendit, flectit corpus, in membris om- nibus dominatur; eloquentiam verò timent Re- ges, reuerentur subditi, frænâ hominum vo- luntates, illustrat ingenia, administrat ciuita- tes, atque inferiora se despiciat omnia.

Multas quidam artes, aut à brutis animanti- bus effingimus, aut eas cum ipsis habemus cõ- munes (nihil de figulis, cæmentarijs, elinopegis, architectis loquor) etiam voce & fidibus canere, lanas inficere, et las texere, medicinam face- re, bella genere, imperia administrare, bellua- rum exemplo edocemur: At verò dicere (quod est copiose, ornate, & sapienter loqui) totum illud, quod per se magnum est, totum nostrum est in huius laudis societatem non muta pecu- des se te offerunt; Angeli ipsi nostrum palmari- um continentur, quasi humani corporis com-

pagibus essent inclusi, credo, hac de re nobis- cum certarent.

Quapropter Deorum inuentum eloquentiã antiqui crediderunt; & Græci quidem Mercu- rio, quem λόγος προφήτης, Ophæus nominat; Galli suo Herculi Ogmio adscripserunt; melius, qui Deo scientiarum fonti acceptum referunt.

Orphæus in hymno Mercurij τὸν Ἡρακλῆα σικελτῆρα ὄνομα. (ὡς φωνῆ ἰπτικῶν) Lucianus.

De Eloquentia pulchritudine.

Comparatur cum Pantarba lapide.

CAPVT II.

ATque cum tanta sit eloquentia dignitas, certè non minor est pulchritudo, & suauitas, quæ barbarorum sensus incredibili quadam voluptate titillat. Occurrit hic mihi, quod de Pantarba narrat Hiarchas, apud Philostratum.

Lapillus est vt pulchritudine insignis, sic vir- tute admirabilis; ardet enim suaui quodam ful- gore, & radijs perstringens oculos, diem vel me- dia nocte accendit: at, quod mixeris, id ipsum lumen spiritus est, ad eò efficax, vt longius dis- iunctos inter se lapides cõciliet: & quantum il- la vis (quæ satis oratione explicari non pos- test) diffunditur, tantum obtinet imperij, a- ceruolq; lapidum non secus, ac apum examina pertrahit. Verum natura, ne tam preciosum mu- nus vilesceret, non modò oculis terræ visce- ribus abdidit, sed & facultatem indidit, qua ex captantium manibus efflueret, nisi prouida ra- tione teneretur.

Vide Cic. l. 2. de orat. nu. 34. Philost. in vita Apoll. l. 3. c. 14. Pantarba descriptio.

Quæ omnia mirificè eloquentia conueni- unt: si lux quaeritur, quid illustrius: si vis, quid potentius? si larebræ, quid occultius: Ipsa enim non modo lucida est, sed eos in quibus doni- natur, scientia claritate perfusos, magni quo- que nominis celebritate nobiles facit: tantum autem habet vitium, vt miti quodam domina- tu sese insinuet in pectora, quæ nullæ aliæ ma- china potuissent expugnare, (sed hoc grande, neruosum, magnisque affectibus incitatum o- rationis genus, non est omnibus in promptu) tantis eius, vt cæterorum omnium, eximiam pulchritudinem difficultatibus, non secus ac ro- sam spinis, natura vallauit.

De utilitate Eloquentia.

CAPVT III.

QVAE duæ res in ciuili vita plurimum possunt, Ars militaris, & Doctrina, elo- quens.